

Latweeschu Alwises.

Nr. 10. Zettortdeenâ Stâ Merz 1845.

**Bihbeles-beedribas usfauffchanas
wahrdi.**

Lai tu buhtu kahds buhdams, kas tu schihs lappinas lassî, jeb schohs wahrduâ dsirdi, falki jel: woi tewim irr Bihbele? Gan kristiti zilweki rekti tik tâ buhtu wajazami, bet tomehr wisseem wehl schi jautaschana irr preefschâ leekama, jo labbi sinnam, ka dauds tuhstoschi no muhsu semmes lautincem, un ne tik ween behrni un faime, bet arri namna-tehwi un mahtes, ne ween tufschineeki un semmi, bet arri pahrtikkuschi un augstakâ kahrtâ dsihwodami wehl ne turr ne kahdu Bihbeli, un dauds arri wehl tahdu irraid, kas scho swehtu grammatu wehl ne kad naw redsejuschî, to ne pasiht ne pasihst, nedî no tahs paschas kaut fo sinn.

Ja nu ir tewim, mihtais lassitajs, wehl ne buhtu ne kahda Bihbele, tad jel dsennees us to, ka tu tahdu eemantotu. Apdohma, ka schi grammatu, fo sauz par wezzas un jaunâs derribas swehteem raksteem, irr Deewa wahrdi us zilwekeem un us tewi paschu runnati. Apdohma, ka no scheem swehteem Deewa wahrdeem dauds tuhstoschu tuhstoschi zilweki tâ pagahjuschds, kâ klahnbuhdamds laifds fewim irr sinehlufchees un wehl smeltahs gudribu un eepreezeschanu zeechoht un mirstoht, to zerribu tahs pateefigas laimibas un tahs muhschigas swehtibas winn-puff kappa, un ka arri tu wissu to warri eedabbuht no schihs swehtas grammatas. Apdohma, ka tu deenâs kluhstî teesahst pehz feha wahrda, jo Jesus Kristus muhsu pestitajs, pats irr fazzijis, (Zahna Ew. 12, 48.): tas wahrds, fo es esmu runnâjis, tas winnu fohdihs pastarâ deenâ. Un schis irr tas wahrds, kas Bihbelê irr uskriftstis. Ja tewim tadeht wehl naw Bihbele, tad jel steigdamees steidsees to paschu dabbuht, ka tu jo drihs atsichtu sawas dwehseles wajadsigu apkohpschanu, to, fo Deews no te-

wim prassa, kâ tewim jadsihwo, un kas tewim pehz mirschanas sagaidams. Tew irr lohti wajadsigs tohs likkumus pasiht, fo Deews, tahs debbes un semmes radditajs, kas arri tewi irr raddijis, un kas irr to dsihwu un mirruschu sohgis, zilwekeem un arri tewim bewis, lai pehz teem darram. Tewim jafinn, kahdâ grehzigâ buhschanâ tu effi, un ka muhsu Kungs Jesus Kristus — Deewa dehls — zilweks tizzis, wiffas zilweku-tautas un arri tarwu pestifchanu isdarrijis, kas tu tomehr tad ween warri zerrecht muhschigu pestifchanu, kad tu eefsch winnu tizzi, un no wiffas firds winna swehtudarridamu mahzibu peenemini. Jo tik lohti Deews to pasfauli mihlejis, tâ paschi Deewa wahrdi falka, ka wisseem teem, kas eefsch winnu tizz, ne buhs pasuddufcheem buht, bet to muhschigu dsihwofchanu dabbuht. Kas eefsch winnu tizz, tas ne tohp fohdihts, bet kas ne tizz, tas jaw irr fohdihts; tapehz ka tas ne tizz eefsch to wahrdu ta weenpeesdsimmuscha Deewa dehla. (Zahna Ew. 3, 16. 18.) Bet tâ wehl stahw rakstihst (Reem. 10, 14.): Kâ tizzehs tee, no ka tee ne irr dsirdejeschi: Un kâ gan warr no ta fo dsirdeht jeb sinnahst bes swehteem Deewa wahrdeem? Jo ta tizziba nahf no tahs klausifchanas, un ta klausifchana zaur Deewa wahrdu. (Reem. 10, 17.) Tapehz tizzi mums drohschi, ka tewim, lat tu buhtu kahds buhdams, Bihbele irr lohti wajadsiga leeta, jo no winnas tu arkatru deenu gaischaf atsihfi, kas tam zilwekam schinni un winnâ nahkamâ muhschâ wissuwairaf irr wajadsigs prohti ta weena leeta, kas irr wajajaga, kâ tas pestitais falka kuhfasa Ewangelliumâ 10, 42.

Al! tas irr dahrga leeta, tahdu firdi turreht, kas eefsch wiffa labba, eefsch Deewa un ta pestitaja mihlestibas irr stipri dibbinata, bet schi firds

tikkai zaur Deewa wahrdeem eeksch ta warr tikt dibbinata. Bet Bihbeli, jeb swehtus Deewa rakstus sewim sagahdatees, irr schinnis deenäs wissur, un ikweenam, ir pascham nabbadsinam, lohti weegla lecta. Ta no Bihbeles-beedribas, un winnas paliga-beedribahm iffatram tohp dahwinata, par lehtu naudu pahrdohtha, un nabba-dsineem itin bes maksas dohta. Un ja tewim tomehr wehl naw ne kahda swehta grahnata, tad tu ne warri ar ne ko aissbildinatees preeksch Deewa un sawa pestitaja, ka tu scho sawai dwehselei tik waijadsigu grahnatu sewim wehl ne effi sagahdajees, un ka tu tik mas par sawu dwehfeli effi gahdajis, kas tomehr dauds dahrgaka un augstaka irr nedf tawa meesa, par ko tu tik dauds tehrejees, jo tawa nemirstama dwehsele dsihwo muhschigi, bet tawa meesa mirst un satruhd kap-pa. Tawa dwehsele woi pastahwehs muhschigä swehtiba, kad tu sawu pestitaju buhfi atsinnis sche dsihwojoht, no wissas firds eeksch winnu tizzejis, un zaur tam Deewa prahtu isdarrijis, woi arridsan ta zeetihs muhschigas mohkas, ja tu wissu to buhfi atmettis, un netizzigä, apstulbotä un apzeetinata prahtä ne buhfi gahdajis par sawu firds swehtischanu.

Bet ja tewim arridsan irr kahda Bihbele jeb Jauna Testamente, bet ja tu winnu ne wa!ka pareisi, ja ne dsennees no winnas smeltees labbumi un swehtibu sewim un teem sawejeem, kahds labbums tad tewim buhtu no winnas? Skattees apfahrt sewis, apdohma sawu pasihstamu dsihwi, sawus darbus un eeraddumus, leez wehrä tohs, kas ne ween paschi tohs swehtus rakstus ar deewabihjigu firdi lassa, bet ir teem sawejeem tohs issteiz, un pehz winnu preeksch-raksteem turrahs, un salihdsini tohs ar zitteem, kas scho deewigu grahnatu ne zeeni, atmett jeb pawissam to apsmiej. Kurri no scheem gan buhs wairak deewabihjigi, tschakli us wissu labbu, taisni un meera mihlotaji? Pee kam atraddisi wairak kahrtibas eeksch winnu mahjahm, wairak weifschanes pee winnu darbeem, wairak sahtibas eeksch winnu dsihwoschanas, wairak mihligas faeeschanas ar zitteem zilwekeem? Kurri buhs jo laimigi sawä laimê, jo meerigi un Dee-

wam padewigi sawäs behdäs, jo drohschi sawä nahwes stundinä? Zsmekle tohs ustizzigi, un mahzees no tam gudribu, ihstu gudribu, ne to gudribu, kas no zilwekeem isdohmatäs grahnataäs atrohnama, kas, jebchu arr gan derriga, tad tomehr tikkai us scho ihstu dsihwibas-lajzinu, un tikkai us laizigahm leetahm, bet pehz ne kam tewim ne geldehs, tapehz ka neweens schihs pasfaules gudribu ne warr lihfs nemt us winnu muhschibu. Ta ihsta gudriba tadeht, kas ne nahf no wahjeem mirstameem zilwekeem, bet kas mums sinnama darrita no ta muhschiga Deewa, un winna swehtös wahrdös, paschä Bihbelê irr parahdita, schi ween irr ta, kas mums paleef muhschigi. Pateesi! tu buhfi swehtigs, ja tu no swehteem Deewa raksteem, no schihs dsihwibas grahnatas, Deewu peesaukdams, flussumä to mahzisees, kas tewim par labbu tur stahw rakstihis, un ja tu winnu luhgfi, lai winsch taru firdi atwerer scho mahzibu usnemt. Labbi tew, ja tu pehz deewabihjigu lauschu preekschihmes labpraht ir zittus zaur Deewa wahrdu lassischanu eepreezinasi; kad Deews tewim seewu un behrnus dewis, jeb zittas kahdas dwehseles ustizzeja, par kurrahm tewim deenäs atbildechana buhs jadohd, un kad tu kähds Deewa preesteris no teem wahrdeem tahs dsihwibas teem sawejeem par firds ustaischanu ko preekschä lassisi, un ta no schi baggata awota tahs no pascha Deewa dohtas grahnatas eeksch sawa paschas un eeksch sawu peederrigu firdim isleefi, kas irr derrigs pee pamahzifchanas, pee pahrlleezinaschanas, pee norahschanas, pee pamahzifchanas eeksch taifnibas. (2 Tim. 3, 16.) Ist, labbi tad tewim, jo tew buhs sinnaht, ka kas to grehzineefu no maldischanas sawa zekka nogreesch, tas isglahbs weenu dwehfeli no tahs nahwes, un aplahs to grehz tu pulku. (Jehk. 5, 20.)

Zizzi drohschi, ka, ja tu schihs swehtas grahnatas dahrgumu tikkai buhfi ihsti atsinnis, tu arri no wissa spehka dsihfees palihdseht pee ta swehtibas pilna darba, to paschu stary zitteem zilwekeem isplattih. Tas irr teescham swehts darbs, tohs isfalkufchus paehdinaht, un tohs

islahpuschus padfiridnaht, bet dauds swehtigaks darbs wehl schis irr, debbestigu berribu zilwe-
 keem dahwinaht us winnu nemirstamu dwehsele
 paehdinaschanu. **Uf!** kahds leels pulks muhsu
 noschelojamu brahlu irr pohsta gahjuschi truh-
 kumâ, nabbadsibâ, grehkôs un pahrwehrstâ
 prahtâ, tapehz ween, ka tee Bihbeli ne pasinne,
 ka tee Deewa swehtus wahrduš ne lassija, ka tee
 flinkumam un wisseem noseegumeem padewahs,
 un ka neween tohs ne pamahzija, kahdas leelas
 breefmas teem no ta zellotees ne ween schai, bet
 arri nahkamai muhschai. Dauds nabbagi un
 gohdigi wezzaki gan labpraht buhtu swehtus Dee-
 wa rakstus saweem dehleem un sawahm meitahm
 rohkâs dewusch, bet tee bija gruhti dabbujami,
 dahrgi maksajami, un ne tikke wissur pahrdohti.
 Zik dauds nabbagi un slimmi, wezzi un wârguli
 buhtu wehlejuschees, Bihbeli turreht, lai zaur
 winnas lassischanu tiftu stiprinati un eepreezinati.
 Warr buht, ka ir winni jaw sawâs jaunâs deenâs
 scho grahmatu dabbuja redseht un pasiht, bet
 winni ne spehje, to sewim sagahdatees no ta lai-
 ka. Redsi mihlais, un ihpaschi schi truhkuma,
 un scho nabbagu lauschu deht tahs Bihbeles
 beedribas irr eezeltâs. Schahm beedribahm
 par labbu naudu samest, tas irr tik labb, kâ
 dwehselehm palihdseht to muhschigu dschwoschamu
 eemantohht. Ne dohma tiffai, ka ta dahwana,
 ko tu peemeti, irr wissai-masa, ka tawi graschi,
 ko tu us katur gaddu nowehle, ne ko ne warr pa-
 lihdsiht pee schihs leetas, jo no dauds masahm
 dahwanahm beidsiht leela nauda zellahs, un
 preeksch Deewa, kas to firdi usluhko, tahs nab-
 bagas atraitnes kappeikis wairak well, ne kâ ta
 baagata wihra wissu leelaka dahwana. Kad tu,
 ir schohs wahrduš dsirdejis, tomehr wehl ne mekle
 swehtus Deewa wahrduš isplattihht, wehl ne
 dsennees, tohs ar apdohmu un swehtu prahtu
 lassihht, wehl ne ruhpinajees nebs few pascham
 nebs zitteem swehtibu zaur teem sataisihht, ak, tad
 tu us sewi fraujees gruhtu atbildeschanu preeksch
 Deewa, tapehz, ka tu gan warreji few un zit-
 teem labbu darriht, sawu un zittu lauschu firdis
 sfaidroht, un tahs pee Deewa un sawa pestitaja
 peerwest, bet tomehr to ne darriji, tapehz ka tu

warreji apturreht dauds launuma un tumfibas,
 kam tu tomehr sawâ pahrwehrstâ prahtâ waltu
 lahwi isplattitees, tadcht ka tew un zitteem pee-
 truhka pamahzischanas no swehteem Deewa wahr-
 deem. **Uf,** kahda leela buhs tawa atbildeschana
 nabbags grehzigs zilweks, kad tewim jaw par
 ikkatru weltu wahrdu, ko tu buhfi runnas
 jis, lahghadiba buhs jadohd fohda deenâ.
 (Matt. 12, 36.)

Steidsees, steidsees tadcht jelle, Bihbeli jeb tomehr
 Jaunu Testamenti sewim sagahdatees, ja tu wehl
 peeminni sawu dwehsele, un tai paschais swehtibu
 wehle. Bet tas ween tewim wehl ne ko ne pa-
 lihdsetu, ja tu Bihbeli tiffai leelischanas deht tur-
 retu, ja winna neatwehrtu un apputtejusi us ta-
 wa plauktina stahwetu, ja tu winnu ne lassitu
 ar swehtu firdi un apzerredamu prahtu. sawus
 paharus noturrejis, jeb zittâ kahdâ waltas-stun-
 dinâ. Kâ tu sawai meesai ne atrauji berribu un
 dschreeni, tâpatt ne atrauji ir sawai dwehselei to
 garrigu berribu, un dsiffini ir winnas slahpes,
 kad tai slahpst pehz Deewa wahrda mahzibahm.
 Dsennees tapehz arridsan tai Bihbeles-beedribai
 sawu paligu sneegt, zik spehdams, jo winnaitas
 peederr par to gohdart, ka Bihbeles ne truhktu,
 ka tahs jo deenas lehtakas fluhtu, un kristigu
 lauschu rohkâs tiftu. Kad nu pehzgallâ woi scheit,
 woi tur debbestis kahds, kas zaur sawu passubbi-
 naschannu us Bihbeles lassischanu, no grehka poh-
 sta isglahbts, ar tewi atkal satikfees, tad winsch
 teescham us tewi sazzihš: firds-mihlais brahli!
 tu manni pamuddinaji, ka es sewim Bihbeli sa-
 gahdajohs, tu manni mahziji tanni paschâ las-
 siht! **Manna** dwehsele irr isglahbta zaur Dee-
 wa wahrdeem! Ko man tewim par to buhs
 prettin doht? **Tas** Kungs wats, tas kehniensch
 tahs debbest un semmes, tas firschu-preeks wissu
 swehtu, ta manta wissu labbu lai irr tawa alga!
Uf, mihlais kristigais zilweks, kas tu schohs
 wahrduš lassit, apzerre tohs labbi, un ismekle ko
 tawa firds us to salka. Bet tas Kungs lai pee-
 schfir sawu swehtibu pee wissa ta, kas irr dar-
 rihts us winna wahrda gohdu, un us winna
 swehta darba weilschannu! **Amen.**

Teesas fluddinaſchanaš.

Us pawehleſchanu tahs Keiſerifkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiſſas Kreewu Walſis ic. ic. ic., tohp no Krohna Elſſaumnuiſchas pagasta teefas wiſſi tee, kam kahdas parradu jeb zittas praſſiſchanaš buhtu, pee ta libdſſchinniga Mahlmuuiſchas ſaimneeka Mikkel Buhmann no Katschu mahjahm, pehz Kurſemmes ſemneeku likkumu grahmataš 493ſchu S. ušaiſinati, pee ſaudeſchanaš ſawaš teefas libdš 24tu April ſ. g., kaš par to weenigu un iſſlehgſchanaš=terminu noliktš, ar ſawahm praſſiſchanašm ſcheit pee:teiktees, un teefas ſpreedumu ſagaidiht. Krohna Elſſaumnuiſcha, tai 21mā Webruar 1845. 2

(L. S.) Adam Müller, pagasta wezzakajš.
(Nr. 263.) Ruhbohm, teefas ſrihweriš.

Us pawehleſchanu tahs Keiſerifkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiſſas Kreewu Walſis ic. ic. ic., tohp no Krohna Behrsmuiſchas pagasta teefas wiſſi tee, kam kahdas taiſnaš praſſiſchanaš buhtu pee ta no mahjahm ielikta Schibbeſmuiſchas ſaimneeka Keltaru Kriſtappa Bekmann, par kurra mantu parradu dehl konkurse ſpreesta, ušaiſinati, pee ſaudeſchanaš ſawaš teefas libdš 27tu April ſ. g., kaš par to weenigu un iſſlehgſchanaš=terminu noliktš, ar ſawahm praſſiſchanašm woi paſchi, woi zaur weetuceeem, kur tahdi peenemmami, ſcheit peeteiktees; jo wehlaſ ne weenu wairš ne klauiſiſh. Krohna Behrsmuiſchas pagasta teefa, tai 17tā Webruar 1845. 2

(Nr. 64.) ††† Kahl Ratteneek, peefehtetajš.
Ulſ. Penz, pagasta teefas ſrihweriš.

No Irlawaš pagasta teefas tohp wiſſi tee, kam kahdas taiſnaš parradu praſſiſchanaš buhtu, pee ta Ptertahles Kanneneeku ſaimneeka Indrik Berlin, par kurra mantu parradu dehl konkurse ſpreesta, ušaiſinati, libdš 23ſchu April ſ. g. pee ſchibš teefas peeteiktees, jo wehlaſ neweenu wairš ne klauiſiſh. Irlawaš pagasta teefa, tai 26tā Webruar 1845. 3

(L. S.) Ditto Koch, pagasta wezzakajš.
(Nr. 36.) Kollegien Registratorš E. Schrwald, pagasta teefas ſrihweriš.

No Krohna Uremuiſchas pagasta teefas tohp wiſſi tee, kam kahdas taiſnaš praſſiſchanaš pee ta libdſſchinniga Uremuiſchas ſaimneeka Kuburu Janna Seedi buhtu, par kurru mantu parradu dehl konkurse ſpreesta, ušaiſinati, pee ſaudeſchanaš ſawaš teefas libdš

(Ar peelikumu: registers par pehrnaju Awišu gabda gabjumu.)

31mu Merz ſ. g. pee ſchibš teefas peeteiktees un noliktā terminā ſanoht. Krohna Uremuiſchas pagasta teefa, tai 19tā Webruar 1845. 2

(Nr. 99.) E. Blumberg, pagasta wezzakajš.
Berg, teefas ſrihweriš.

No Stirneſmuiſchas pagasta tohp wiſſi tee, kam kahdas taiſnaš parradu praſſiſchanaš pee ta libdſſchinniga Stirneſmuiſchas lauſtu ſaimneeka Jakob Blumenfeld buhtu, par kurra mantu magaiſines=un zittu parradu dehl konkurse ſpreesta, tohp ušaiſinati, libdš 31mā Merz ſ. g. pee ſchibš pagasta teefas peeteiktees, jo pehz ſchi termina neweenu ar ſawahm praſſiſchanašm ne klauiſiſh. Stirneſmuiſchas pagasta teefa, tai 3ſchā Webruar 1845. 1

(Nr. 5.) Kriſchjahn Buſchmann, pagasta wezz.
Ird. Stobbe, pagasta teefas ſrihweriš.

Sinna par jaunu grahmata.

Pee Steffenhagen kunga Felgawā irr pehrnā gabdā 1844 no jauna drikketa: Rehkinaschanaš:pamahziſchana žik ſemneeku laudim waijaga. Latweeſcheem par labbu ſaraſtiita no Pridrika Wikuma Wagner Nerretas draudſes mahžitaja. Makſa wahkā eeſeeta 35 *) kap. ſudr.

Schai ohtrai drikket 335 rehkinumu wehl peelikti klah, kaš pirmā drikkē newaid; un labbi pee tahš iſdarrihtš, ka to rehkinumu iſnahluſchi ſkaitli ihpaſchi eeſeeti, lai paleek ſohlmeiſtera rohtāš un behrni ne warr paſchi kahdu blehdibu diht.

Ta grahmatina leezina tur eſſam rehkinumu žik ſemneeku laudim waijaga, un eſſam ar rakſtitaju weenā padohmā, ka leeli ſkaitli arraju laudim naw waijadſigi dehl ſahl un maiſeš. Kaš grihb mahžit behrnus rehkinaht, pee tam ir wehrā likdams behrnām galwina iēpuhleht, tam garra ſpehtu ar galwas lauſiſchanaš wairoht, teem derrehs wairal Ummanna rehkinaschanaš grahmata. Wagnera rehkinaschanaš grahmata buhš derriga primo žektu iſbraukt, un pehz lai rehkinatajš, daudš maſ noprattis kahds želſch tam pee rehkinaschanaš irr jaet, nopratta ſohlmeiſtereem, kalabb tahš un ne ſawadš želſch tam jaet, jeb uš kahdeem žeekeem likkumeem katra rehkinaschana dibbinajahš. 1

W. P.

*) Laſſi Nr. 7, 8 un 9 arriſan ne 25 kap., bet 35 kap. ſudr.

W r i h w d r i k k e h t.

No juhrmallas gubernementu augſtas waldiſchanaš puſſeš: Waldiſchanaš=rahtš U. Weitler.
No. 80.